

WÅGA & WILJA

Wallman & Wedner AB

Solens förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen
Förskoleverksamhet

Läsår
2017/2018

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef och avdelningsansvariga pedagoger

Vår vision

Wåga & Wiljas förskolor ska vara mötesplatser för dialog och samtal kring ämnen som jämställdhet, demokrati, delaktighet och förskolans roll i samhället. Wåga & Wilja ska vara en demokratisk organisation där alla barn, föräldrar och pedagoger har rättighet att uttrycka sina tankar, handlingar och åsikter. Umgångestonen ska präglas av lyhördhet och ömsesidig respekt. Ingen ska behöva utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkningar. Som grund för arbetet har vi våra värdeord – det vi strävar efter som förskola:

- **Subjekt** – varje människa är en "unik person" som är i relation med sin omgivning, tillsammans med andra. Varje barn kommer till förskolan som en unik person. De kvalitéer och erfarenheter varje barn har ska få utvecklas och delas med andra under förskoletiden.
- **Skillnad** – olikhet berikar, att få möta andras tankar och teorier är nödvändigt för att vidga sina egna perspektiv. Pedagogerna ska skapa förutsättningar för möten mellan barnen, där olika tankar, erfarenheter och strategier får möjligheter att berika varandra. Pedagogerna kan då belysa skillnader och olikheter i mötet mellan barnen. Barnen får därmed möjlighet att omvärdera sitt eget sätt att tänka och handla och utveckla ett nyanserat sätt att se på omvärlden.
- **Ömsesidigt beroende** – delaktighet, där alla deltar utifrån sina villkor, erfarenheter och kvalitéer. Pedagogerna ska skapa förutsättningar till möten där ömsesidighet kan ske.
- **Lärande som förändring** – lärande är föränderligt och situationsbundet, det är beroende av sammanhanget. Lärande sker i processer och i upprepande, där erfarenheter blir till nya möjligheter och nya perspektiv.

Planen gäller från

2017-05-01

Planen gäller till

2018-04-30

Läsår

2017/2018

Barnens delaktighet

Genom att vi använt samtal, litteratur och forumteater ges barnen möjlighet att delge sina tankar och lösningar kring olika situationer som berör planen. Barnen är också indirekt delaktiga genom pedagogernas observationer på individ- och gruppnivå.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrarna är delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen genom exempelvis föräldramöten, utvecklingssamtal och veckobrev.

Personalens delaktighet

Alla pedagoger har varit med och utformat planen genom samtal i arbetslagen. Alla pedagoger har också deltagit i utvärdering och kartläggning av planen. Förskolans likabehandlingsgrupp har sammanställt allt material.

Förankring av planen

Planen läggs på vår hemsida för kännedom. Vårdnadshavare får ta del av planen exempelvis på föräldramöten, veckobrev, samtal och dokumentationer. Pedagogerna kommer att arbeta med planen vid ett flertal tillfällen under året samt i det dagliga arbetet med barnen. Barnen blir delaktiga i planen genom de olika material och metoder som vi tillför verksamheten i förebyggande och främjande syfte.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Föräldrars, barns och pedagogers tankar och synpunkter om förskolans likabehandlingsarbete och arbete mot diskriminerande behandling fångades upp i samtals- och mötesform exempelvis utvecklingssamtal, föräldramöten, pedagogmöten och samtal med barnen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Samtliga pedagoger har varit delaktiga i utvärderingen. Barnen har varit aktiva genom samtal i vardagen och i utvecklingssamtalen. Föräldrarna har uppmuntrats att ta del av planen och reflektera kring de frågor vi fokuserat på.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning: Vi har använt oss av internet (exempelvis Youtube) för att hitta musik, sagor etc. på olika språk och från olika kulturer. Här har också föräldrarna tipsat om specifika sånger och sagor som de brukar lyssna på hemma. För att möta upp varje barns behov och önskemål så intresserar vi oss för uttryck och ord på barnets modersmål och använder dessa så långt som det är möjligt. Detta anser vi är särskilt viktigt där barnet för första gången möter ett annat språk (svenska) än det de vuxit upp med. Vi firade FN veckan med sång, dans och musik från olika länder och kulturer. Vi har tagit tillvara pedagogers kunskaper om olika kulturer under resten av året och dansat, sjungit och spelat musik från olika länder. Det här är något vi skulle vilja utveckla ännu mer. I vårt samarbete med biblioteket har vi efterlyst fler böcker som belyser olika etniciteter. Barnen serveras kost som överensstämmer med deras religion och trosuppfattning.

Kön, könsidentitet och könsuttryck: Vi har material tillgängligt för att synliggöra olika familjekonstellationer och fysiska skillnader mellan könen. För att motverka uppdelning och istället uppmuntra gränsöverskridning av könsnormer samtalar och reflekterar vi med barnen när vi hör att de kategoriserar in material/leksaker i pojkk/flicknormerna.

Vi informerar och för dialog med vikarier och nyanställda om vårt förhållningssätt och tankesätt när det gäller könsidentitet och könsuttryck. Våra vuxna värderingar och normer styr vårt tankesätt/förhållningssätt. Vi måste ständigt diskutera och samtala om hur våra värderingar styr och påverkar. Ser vi situationer som vi undrar över (utifrån diskrimineringsgrunderna) är det viktigt att vi tar upp det till diskussion. Vi har sett över vårt material utifrån ett normkritiskt perspektiv. En ständig reflektion kring vilka böcker, leksaker, utklädningskläder m.m. vi har.

Funktionsnedsättning och tillgänglighet: Pedagogernas förhållningssätt - barnen tillåts vara sig själva med sina likheter/olikheter och tillgodose individens behov.Handledning vid behov (externt/internt). Samtal/reflektion med barn och vuxna om individens skiftande behov samt vikten av respekt för andra individer. Tecken som stöd, anpassning av miljö (fysisk miljö och ljudmiljö) och fysiska hjälpmedel för att alla barn ska kunna ha samma valmöjligheter som kompisarna. Hjälp och stöd av en pedagog i de situationer hjälpmedlet inte räcker till. Vi har tagit bort "uppochnedvända dagen" eftersom vi upplevde den som exkluderande i vissa fall.

Kränkande behandling: För att vi ska minimera risken för kränkningar handleder vi barnen i konflikt och dilemmasituationer för att ge dem verktyg (exempelvis stopphanden), så de kan lösa uppkomna meningsskiljaktigheter. Närvarande pedagoger som fördelar sig i lokalerna. Reflektion/samtal med barnen i t ex små och stora samlingar. Forumteater för att i dramaform belysa och problematisera dilemman med kränkningar. Föräldramöte som forum för att väcka diskussion och förebygga risken för kränkande behandling. Genom att använda god ton i samtal och visar respekt för alla både barn och vuxna föregår vi med gott exempel. Vi ser hur vårt arbete med att göra barnen delaktiga och medvetna om sin egen kompetens i att lösa konflikter blir tydligt när barnen självmant hjälps åt att lösa konflikter och hjälpa varandra när problem uppstår. Vi har sett att det förekommer subtila gester, miner (bland de äldre barnen).

Vi har fortsatt samarbetet med biblioteket för att bredda vårt utbud av böcker med ämnen som berör diskrimineringsgrunderna.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-04-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Varje avdelnings arbete följs upp och dokumenteras kontinuerligt på arbetslagens konferenser (ALK) samt ledningsgruppsmöten. Dessutom ständigt och daglig reflektion kring sådant vi ställs inför i vardagen.

De äldre barnen involveras i utvärderingen av likabehandlingsarbetet genom samtal i vardagen.

Föräldrarna involveras i utvärderingen av likabehandlingsarbetet genom samtal och diskussionsfrågor vid föräldramöten och utvecklingssamtal.

Alla avdelningar delar med sig av sina erfarenheter under året för att sedan summera och utvärdera tillsammans senast 2018-04-30

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef och avdelningsansvariga

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling för kön, könsidentitet, sexuell läggning och könsuttryck

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Barnen har rätt att få vara sig själva oavsett kön samt skapa sig en positiv självbild och respekt för varandras olikheter. Förskolans pedagogiska miljöer ska innehålla ett rikt material där barn kan välja vad de vill göra oavsett kön. Ingen ska uteslutas ur lek och/eller aktivitet p g a kön.

Insats

I mötet med varje individ ska pedagogen inta ett öppensinnat förhållningssätt inför människan oavsett kön, t ex alla har rätt att klä sig hur de vill och ha vilka könsuttryck man vill, utan att riskera nedlåtande kommentarer.

Lättillgängligt material utifrån de berörda diskrimineringsgrunderna exempelvis böcker och pussel. Ett medvetet förhållningssätt i den pedagogiska miljön så att inga hörnor blir könsuppdelade. Vi tillför/tar bort material vid behov.

Vi är lyhörda inför barnens tankar och funderingar kring likheter/olikheter och uppmuntrar till samtal.

Vi fortsätter samarbetet med biblioteket för att bredda vårt utbud av böcker som berör diskrimineringsgrunderna. Vi informerar om ämnen som är aktuella för respektive avdelning och bibliotekarierna ser över utbudet.

Pedagogerna måste vara uppmärksamma på barnens språkbruk och ageranden för att minimera risken för uteslutning p g a kön.

Pedagogerna måste vara uppmärksamma på både sitt eget och kollegors sätt att uttrycka sig för att synliggöra hur egna normer och värderingar påverkar vårt agerande och våra uttalanden.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan

Datum när det ska vara klart

20180430

Namn

Bli nyfiken på världen och de som bor där

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Vi vill skapa en nyfikenhet och öppenhet på världen, människor och kulturer. Vi vill visa på att likheter och olikheter berikar. Uppföljning sker i olika pedagogiska mötesforum.

Insats

Vi läser litteratur/sagor från olika länder och kulturer. Vi tar hjälp av det samarbete som vi startat upp med biblioteket. Vi informerar om kulturer som finns representerade och bibliotekarierna ser över utbudet.

Presentera musik och dans från olika länder och kulturer. Vi uppmuntrar familjer och pedagoger att dela med sig av sina högtider och traditioner för att bredda världsbilden. Vi tänker också att det hjälper oss att få mer kunskap om hur olika traditioner firas hemma hos familjerna. Vi uppmärksammar FN veckan på olika sätt.

Barnen serveras kost som överensstämmer med deras religion och trosuppfattning.

Vid nybeställningar ser vi över möjligheten att köpa in material som ökar variationen i det pedagogiska material vi erbjuder. Exempel på detta är dockor med olika hudfärg, böcker som beskriver olika kulturer etc.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan

Datum när det ska vara klart

20180430

Namn

Främja goda relationer människor emellan

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Vi pedagoger måste vara uppmärksamma på att alla vi som vistas på förskolan, barn som vuxen, håller en god ton och ett empatiskt förhållningssätt i våra möten med varandra.

Målet är att barnen ska kunna möta och leka med alla, oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion, annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Alla barn oavsett ålder ska få sina behov och rättigheter tillgodosedda.

Oavsett var du befinner dig på förskolan ska du känna dig trygg.

Att alla ska ha rätt att bli sedda och lyssnade på.

Vi utvärderar kontinuerligt i vardagen, i våra mötesforum och i daglig kontakt samt utvecklingssamtal med vårdnadshavare.

Insats

Det är viktigt att vi lär känna varje individ och dess personlighet för att förstå på vilket sätt jag ska möta och läsa av hur barnet mår - psykiskt och fysiskt.

Att lyfta allas kompetenser och synliggöra för varandra - alla ska kunna ta plats och känna sig behövda.

En del barn behöver mer tid och stöd av pedagogerna för att få sina behov och rättigheter tillgodosedda.

För att vi ska minimera risken för kränkningar handleder vi barnen i konflikt- och dilemmasituationer för att ge dem verktyg (exempelvis "stopphanden" och att våga säga ifrån, uppmärksamma barnen på varandras reaktioner och kroppspråk), så de kan lösa uppkomna meningsskiljaktigheter. Vi behöver ha tillit till barnens egna förmåga utan att lämna dem i "sticket". Om vi visar att vi tror på barnen och deras egna förmågor gör även barnen det.

Göra barnen uppmärksamma på sina egna kvaliteter som "bra kompis" - att lyfta fram individens goda egenskaper för att fokusera på varje barns positiva sätt att vara och därmed främja goda relationer i gruppen.

Pedagogerna måste vara uppmärksamma på barnens språkbruk och ageranden för att minimera risken för uteslutning. Pedagogerna behöver också vara uppmärksamma på och närvarande för att i tid upptäcka och agera innan mönster av uteslutning uppstår.

Närvarande pedagoger som i mesta möjliga mån fördelar sig i lokalerna för att kunna ha uppsikt - ögon och öron öppna.

Kontinuerlig och öppen dialog med familjerna för att bygga en förtroendefull kommunikation.

Kontinuerlig och öppen dialog i kollegiet för att uppmärksamma, diskutera och säkerställa att vi arbetar efter de värderingar som står angivna i våra måldokument.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan

Datum när det ska vara klart

20180430

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Var finns risker i våra lokaler? Samtal vid våra pedagogiska mötesforum, observationer på grupp-, individ- och verksamhetsnivå, föräldramöten och samtal med barnen.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Alder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Vi har bjudit in till samtal med de enskilda barnen och i grupp. Familjerna delaktiga i diskussioner vid föräldramöten, utvecklingssamtal, dagliga kontakten och i enskilda samtal med berörda.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

I det dagliga arbetet pedagoger mellan samt på våra arbetslagskonferenser, pedagogmöten. Observationer och pedagogiska ställningstaganden utifrån dessa.

Resultat och analys

I kartläggningen har vi sett att det finns risk för kränkningar;

- flickor och pojkar utesluter eller väljer bort varandra i olika situationer.
- vi ser att barnen agerar utifrån samhällsnormer t ex att ditt biologiska kön avgör vad du kan leka och leka med eller t ex att vissa färger hör till ett visst kön.
- det förekommer situationer, främst i konflikter, där det finns risk att individer upplever sig kränkta. Det kan exempelvis vara att barnen puttar varandra, biter, slår eller säger saker till varandra som kan upplevas som kränkande.
- vi har identifierat rum/utrymmen där det finns risk för kränkningar barnen emellan, främst i "dolda" utrymmen inomhus och utomhus exempelvis vid toalettema, hallarna, under bron på gården, i buskarna, bakom byggnader.
- risk för maktutövande bland barnen exempelvis vara först, ha en attraktiv leksak, ha första tjing på en lekyta, uteslutning.
- risk för diskriminering finns när vi på vår arbetsplats ger uttryck för våra personliga värderingar och de ej överensstämmer med de styrdokument finns.

Förebyggande åtgärder

Namn

Uppmuntra barnen att prova och mötas i olika könsperspektiv. Synliggöra olika familjekonstellationer.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Erbjuda barnen samma möjligheter till aktiviteter oavsett kön. Pedagogiskt material som belyser likheter/olikheter. Respekt för olika familjekonstellationer.

Uppföljning sker i dagliga reflektioner och olika mötesforum.

Åtgärd

Se till att det finns tillgång till exempelvis litteratur, pussel samt att barnen ges tillfälle att samtala kring kroppen, genusfrågor och olika familjekonstellationer.

Utveckla och underhålla våra miljöer kring fantasi/utklädningshömor för att uppmuntra barnen att prova och mötas i olika roller.

Pedagogiska metoder och medvetenhet hos pedagogerna som säkerställer att alla barn får samma möjligheter i miljö/material, t ex bryta ett mönster som exempelvis när det gäller val av material/lek/lekyta.

Vi behöver göra våra normer och värden tydliga för alla även vuxna som vistas tillfälligt på förskolan, t ex vikarier. Detta för att säkerställa och skydda barnets rätt till att få vara som de själva väljer (normöverskridande i sina könsuttryck).

Samtal med barnen i exempelvis samlingar kring aktuella händelser, uttalanden etc. Dessutom samtal i och med föräldragruppen på exempelvis föräldramöten och i den dagliga kontakten.

Väcka diskussion och problematisera normer tillsammans med barnen. Exempelvis prata om det verkligen finns tjej/killfärger, tjej/killeksaker.

När vi fördelar grupper i aktivitet och lek tänker vi utifrån individen och hur barnen, oavsett kön, kan bidra till varandras lärande.

Motivera åtgärd

Vi har sett att barnen visar intresse för fysiska likheter och olikheter mellan könen.

Vi har sett att flickor och pojkar utesluter eller väljer bort varandra i olika situationer. Att de säger till varandra: - inga flickor får vara med och leka. - inga pojkar får ha cyklarna, flick-/pojkfärger, flick-/pojkleksaker o s v.

Vi hör att barnen reflekterar över olika familjekonstellationer t ex separerade föräldrar, utökade familjer och familjer bestående av mamma/mamma eller pappa/pappa.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan.

Datum när det ska vara klart

20180430

Namn

Ge barnen metoder för att hantera situationer utan att kränka varandra.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Inga barn eller vuxna på förskolan ska känna sig kränkta, fysiskt, integritetsmässigt eller verbalt.

Oavsett var du befinner dig på förskolan ska du känna dig trygg.

Maktstrukturer: vi ska minimera risken för att någon utövar makt på ett negativt sätt t ex första tjing på saker, lekytor med mera.

Att ge barnen tillgång till olika metoder för att hantera konflikter.

Både barn och vuxna ska använda sig av empatisk och inkännande kommunikation i samspelet med varandra.

Uppföljning sker i dagliga reflektioner och olika mötesforum.

Åtgärd

Lyssna - tala - sätta ord på känslor och hur barnen upplevt en situation samt hur kompiserna. Göra de uppmärksamma på kompisars kroppsspråk för att kunna tolka dennes signaler "Vill/Vill inte". Vi handleder barnen för att de ska få metoder till att hantera och lösa det som hänt. Till exempel uppmanar vi barnen att använda "stopphanden" för att markera. Vi pratar också med barnen för att få dem att se och förstå sin egen del i det som händer. Hur det egna kroppsspråket med miner, gester och blickar påverkar omgivningen. Forumteater som metod - belysa dilemman genom att spela upp händelser i dramaform. För att värna barns integritet handleder vi dem och ger dem metoder för att visa var varje individs gräns går.

Närvarande pedagoger som i mesta möjliga mån fördelar sig i lokaler för att kunna ha uppsikt och få syn eventuella risker för maktutövande och kränkningar.

Pedagoger organiserar så att alla barn kan göra val och exempelvis vara först, ha en attraktiv leksak, ha första tjing på en lekyta. Pedagogerna måste uppmärksamma på hur egna leksaker hemifrån används så att risk för maktutövande/uteslutning minimeras.

Kontinuerlig och öppen dialog med familjerna för att bygga en förtroendefull kommunikation.

Vid behov bjuds familjerna in till föräldramöten för att ha diskussioner kring kränkande behandling. Vid specifika uppkomna situationer för vi också dialoger med de berörda.

Motivera åtgärd

Det förekommer fysiska tilltag, uteslutningar, verbala uttalanden, baktalande och kroppsspråk som skulle kunna uppfattas som kränkande. Vi har identifierat några rum/lokaler/situationer där det finns risk för kränkningar.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan

Datum när det ska vara klart

2018-04-30

Namn

Funktionsnedsättning och tillgänglighet

Områden som berörs av åtgärden

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Alla barn har samma möjligheter till utveckling och att förskolan ska vara tillgänglig för alla - anpassning och likvärdighet.

Vi utvärderar kontinuerligt i vardagen, i våra mötesforum och i daglig kontakt samt utvecklingssamtal med föräldrarna.

Åtgärd

Tecken som stöd, anpassning av miljö (fysisk miljö och ljudmiljö) och fysiska hjälpmedel för att alla barn ska kunna ha samma valmöjligheter som kompisarna. Hjälp och stöd av en pedagog i de situationer hjälpmedlet inte räcker till (svåra förflyttningar).

Som pedagog måste vi skaffa oss kunskap och metodik kring den aktuella funktionsnedsättningen för att så långt som möjligt erbjuda alla barn samma möjligheter på förskolan.

Motivera åtgärd

Vi ser specifika behov kopplade till funktionsnedsättning och tillgänglighet.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan

Datum när det ska vara klart

20180430

Rutiner för akuta situationer

Policy

På Wåga & Wiljas förskolor råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. Varje misstanke om att så sker ska tas på största allvar.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna har ett barnnära arbets- och förhållningssätt där de är i dialog och samspel med barnen. Det utgör en god grund för att medverka i och se barnens sociala relationer.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Det är förskolans ansvar att barn och föräldrar ska känna en självklarhet att kunna vända sig till sina avdelningspedagoger med tankar, upplevelser och iakttagelser. Självklart kan man även vända sig till Cecilia Glöd förskolechef. Hon nås på telefonnummer 070-4388593 eller mail cecilia.glod@wagaowilja.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

När pedagogerna upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling av andra barn ska de alltid: - ta tag i situationen på en gång. - underrätta förskolechefen. - boka samtalstid med involverade barns föräldrar. - fortlöpande observera berörda barn i barngruppen och om det är nödvändigt stoppa fortsatta trakasserier eller kränkande behandling. - pedagogerna och i vissa fall förskolechefen, har samtal med barnens vårdnadshavare för att ta reda på och/eller berätta vad som hänt - i samförstånd med berörda föräldrar upprätta handlingsplan för hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra och barnen få möjlighet att bygga goda relationer till varandra.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

När pedagogerna upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling av någon i personalen ska de alltid: - underrätta förskolechefen på en gång. - Förskolechefen samtalar med berörd person i personalgruppen för att reda ut vad som hänt. - Förskolechefen samtalar med barnets vårdnadshavare för att berätta vad som hänt och hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra.

Rutiner för uppföljning

I varje handlingsplan ska det tydligt framgå när och av vilka åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Förskolechefen, pedagoger och vårdnadshavare följer upp handlingsplanerna minst en gång per termin och vid behov oftare.

Rutiner för dokumentation

Avdelningsansvarig förskollärare ansvarar för att skriva ner de åtgärder som ska genomföras i en handlingsplan. Handlingsplanen ska även undertecknas av avdelningsansvarig förskollärare, förskolechef samt vårdnadshavare.

Ansvarsförhållande

Förskolechef och avdelningsansvarig förskollärare är ansvariga för att ett åtgärdande arbete påbörjas och följs upp. Avdelningsansvarig förskollärare är alltid ansvarig för att handlingsplanen efterlevs. Olika avdelningspedagoger kan ha ansvar i relation till de barn som är berörda. Det förtydligas i handlingsplanen.